

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prinaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin v Črenšovce, Prekm.

Vredništvo i upravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popusti. Cena malih oglasov je do dyajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstom je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Dühovne vaje za dečke v Črensovcih od 5. do 8. sept.

I. Splošna navodila:

1. Dühovnih vaj se smejo vdeležiti samo dečki, ki so že v 16. leti ali od 16. let starejši; mlajši od 16. let se ne sprejmejo i ne smejo poslušati predg.

2. Pri navukaj za dečke ženski spol ne sme biti navzoči. Moški, ar bodo kleti itak meli dühovne vaje, se tudi oprosijo, naj mladine ne motijo pri navukaj, ta je naj sama poslušä. Pri drugih pobožnostih pa so lahko navzoči vsi.

Na Malo mešo je pa dovoljeno, da so pri navukaj za mladino vsi, i moški i ženski spol.

3. Delo v tej dnevaj naj mesto dečkov opravijo ovi domači doma ali na polü, ka tej nemoteno lahko pridejo k cerkvenim pobožnostim, pred vsem k navukom. *Mladina pač mora vsaki navuk poslušati.* Kda pobožnost mine, naj dečko dela doma ino med delom misli na tisto, ka je v cerkvi čülo.

II. Priprave:

1. Dühövne vaje so tak velkoga pomena, ka osrečujejo celo življenje i vso večnost, če se dobro opravijo; a dobra izvršitev düh. vaj pa je odvisna popolnoma od dobre priprave. K dobroj pripravi pa spada prvič molitev, ob drugim pa zatajüvanje. Molite vsaki den, če le mogoče skupno v vsakoj hiši količkajmalo do Male meše za obilen sad dühovnih vaj i nekaj se tudi zatajite v te namen. Najlepše zatajüvanje je izvršiti en post ali pa opojnih pijač naj se zadržijo oni, ki bi je ovak te dneve vživali.

Ta molitev je sunce, to zatajüvanje pa rosa za Jezusove lelije.

III. Sv. meše:

1. Sv. meše se začnejo vsaki den ob pol šestih.

2. Ob pol sedmih je s Svestvom sv. meša vsaki den za dečke.

3. V nedelo i na Malo mešo bo tudi po navadi velka meša s predgov ob desetih.

Tevi predgi bodo meli tudi gg. m'sijonarje za vse farnike.

IV. Spored pobožnosti v dnevaj düh. vaj i po teh.

1. *Sobota sept. 5.* Popoldne ob pol šestih „Veni sankte“ i litanije lauretanske pa sv. Jožefa z Najsvetejšim; po litanijaj navuk.

2. *Nedela sept. 6.* Sv. meše se začnejo ob pol šestih. Za dečke je s Svestvom ob pol sedmih. Vsake pol vöre bo edna meša. Po mladn-skoj meši je navuk za mladino. Po navuki dečki molijo veseli rožni venec. Farna predga i velka meša se začneta ob desetih.

Popoldnevi ob dveh litanije Srca Jezusovoga s pomirenjom pred Najsvetejšim. Po litanijaj navuk za mladino.

Po navuki se izpostavi Najsvetejše na edno vöre trpečo molbo. Mladina de pri toj molbi prosila Jezusa odpüščenje za slabo cerkveno oponašanje vseh ljüdi po sveti i v te namen opravi križno pot iz knjige „Hodi k Oltarskomi Svestvi.“

Od širte do sedme vöre se spovejo be-težasti i glühi dečki, pa ki zavolo kakšega ne-odložlivoga zroka v pondelek ne bi mogli na vrsto priti.

3. *Pondelek 7. sept.* Sv. meše zvün velke bodo kak v nedelo. Po meši navuk. Med mešov dečki molijo žalosten rožni venec. Po navuki priprava za sv. poved i spovedavanje do poldneva. Spovednikov bo zadosta, šteri majo oblast od vseh grehov odrežüvati.

Popoldnevi ob dveh litanije najsvetejšega Imena Jezusovoga pred Najsvetejšim. Po litanijaj navuk. Po navuki odičeno čislo i spoveda-vanje do 8. vöre večer.

Zvün dečkov se v pondelek za odvečara tudi sprejmejo na spoved orlovski naraščajniki. Ki se v pondelek ne bo mogeo spovedati, dečko ali naraščajnik naj pride v tork rano k spovedi.

4. *Tork sept. 8. Mala meša.* Sv. meše kak v nedelo. Velka sv. meša i predga tudi ob desetih kak v nedelo. Pod sv. mesov, ki bo pol sedmih, stopijo dečki i naraščajniki skupno k sv. obhajili. Drugi se med tov mešov ne prečistijo, nego samo pred njov ali za njov.

Navuk bo med mešov. *Po svetoj meši je precesija z Najsvetejšim.* Pred Najsvetejšim bodo šli naraščajniki i drugi dečkeci, za Najsvetejšim Orli i ostala moška mladina. Za dečki pride moški, za moškami pa deklice, za temi dek-le i ženske.

Popoldnevi ob dveh navuk za mladino i z ednim navuk za tretjerednike z odvezov. Po navuki lauretanske litanije pred Najsvetejšim. Po litanijaj „Te Deum.“

5. *Sreda sept. 9.* Sv. meše se začnejo pol šestih, pol sednih je meša pred Najsvetejšim. Pod tov mešov se dečki ešče ednok skupno prečistijo.

V. Prosimo vas, dečki včinite to.

Oprosiyo se dečki naj za en mesec po düh. vajaj. to je 4. oktobra, opravijo znova skupno obhajilo. Te den je nedela, god sv. Franciška Asiškoga.

Te den, 4. okt. bomo sprejemali dečke v tretji red Sv. Franciška i v razne bratovščine (Marijina družba, Škapulir, Rožni venec, Sv. Alojzi itd.), kak se pač dečki odlocijo. Vstop v tretji red ali v bratovščino pa naj pravočasno bar en teden naprej naznanijo.

VI. Akademija.

3. Po večernici na Malo mešo bo zvünaj cerkve lepa akademija za mladino, na stero po-vabimo brez razlike vse stane, vsaki spol, naj vidi našo z Bogom zmirjeno mladino z Bogom nedužno se veseliti. Bodo se lepe pobožen pesmi popevale; tudi tista od male rožice, ki je lani zrasla pri našoj cerkvi, gda so nam Sve-stvo vkradnoli. Bo nastopo tamburaški zbor. Bodo govori i deklamacije i vse to napunjeno s pobožnim dühom, kak se to dostaja po düh. vajaj. Naša orlovska mladina z naraščajom pri-redi tudi par lepih telovadnih točk. Zato Vas vse vljudno vabimo. Vstopnine nega, nego spre-jema orlovsko društvo dobrovolne dare za svojo knjižnico.

VII. Dühovne vaje rodijo blaženost.

Glejte!

„Nikdar v svojem življenji ne bom pozabo onih dni, štere sam tam (v hiši za düh. vaje) preživio...“ Vnogi imentüjejo dneve düh. vaj „najlepše i najsrečnejše v svojem življenji...“ „najsvetejše i najhole nepozabne...“ Vnogi priznavlejo: „Ne sam prišeo rad se — pa prav tak tudi rad ne odhajam.“ Sprecbrnjeni belgijski socialist priznavle: „Svüjih düh. vaj ne bi dao za 1000 frankov. V Belgiji včinitü dosta za de-lavce, a nikaj se ne da primerjati s tov napra-vov.“ — Mladoga moža, ki je delao dühovne vaje v Genti, je pitao negov prijatelj: „Ka si pa v Genti zgübo?“ „O da,“ njemi odvrne mož, „zgübo sam vso srečo... i v Genti sam jo pa najšeo.“ I tudi prijatelj je šo nato v Gent i se je vrno ves srečen i je hvalo Boga. — Ne-kak, ki je v svojoj mladsti i ešče bole v voj-ski zgübo svojo vero, pa opravo dühovne vaje v bavarskom Schweikelbergi, priznavle: „Tü gori sam doživio svoje drugo dühovno rojstvo; lepšega, vzvišenejšega nega na sveti, kak je to, ka se doživio te tri dni.“ — Po düh. vajaj v Innsbrucki l. 1920. jih je več pravilo: „Te düh. vaje so prišle za mene 10—20 let prekesno. Če bi je te napravo, bi vse inači živo.“ A l. 1921. piše nekak po düh. vajaj: „Tü sam najšeo vra-

stvo svojim düšnim ranam, tü tolažbo i mir i veselje.“ (Iz knjige O. Runkl ježuita.) Naj dü-hovne vaje tudi našoj mladini rodijo blaženost, jo prizrčno k njim vabi i njim gornji spored veselo naznanja:

Župni urad v Črensovcih.

Nestanovitnost v politiki.

Vsakša stranka ma svoj program, svoj cil, šteroga šče doseči v svojoj po-litiki. Te svoje programe stranke razlagajo lüdstvi i lüdstvo potli sodi, šteri je bolši, šteri se njemi bole dopadne, za tistim ide, k tistoj stranki pridada. Tej programi strank pa se dnesden menjajajo. Stranka si postavi ečen program, steri bi kak naj-bole vlekeo lüdstvo za seov, kda pa vidi, ka se pri tom programi ne da doseči ni-kaj, pa svoj program püsti i ide ta, kde pričaküje trenutne uspehe. To žalostno strankarsko politiko vidimo pri nas ravno najlepše. Pri nas razni strankarski voditeli menjajo svoje programe kak kapute. Vze-mimo zadnje dogodke v našoj notrašnoj politiki i bomo vidili kak se razne stranke držijo svojih programov, na štere so pri-segale. Radič, ki je sedem let oznanjao republikanski evangelij, ki je celi hrvatski narod spravo do toga, ka je trpo zavolo svojega strankarskoga osvedočenja, je vi-do po sedmih letaj, ka z republikov ne dosegne nikaj, je püsto vse i prek noči je postao tisto, ka je prle preklinjao. Narod je šo za njim, prenašao je žrtve, kda pa je čakao vresničenje svojih žel, te njegov voditeo stopi sam proti svojemü lastnomü narodi. Lepo peldo politične nestanovitnosti nam kaže voditeo slovenskih samostojnežov Pucelj. Glasüvao je za centralistišno usta-vo, bio najhüjši centralist, kda je pri sle-dečih volitvah propadno, je stopo k srb-skoj zemloradniškoj stranki i je bio proti tistoj ustavi, za štero je glasüvao. Tüdi to je ne bilo za dosta, nego je skleno prijateljstvo z republikancom Prepeluhom i oba sta oznanjala Slovencom Radičovo republiko. Kda pa je Radič stopo v vladu i pripoznao vidovdanski centralizem, pa je mislo Pucelj, ka bo zdaj pa lahko minister za Slovenijo i je stopo v Radičov klub. Omenimo ešče edno stranko, stranko slo-venskih demokratov pod vodstvom dr. Žer-java. Ta stranka je bila v vladi i podpirala centralizem, da je v Sloveniji lahko nemo-teno gospodarila. Zdaj je zgübila to moč, po šteroj se joj cedijo sline, zato — kak že poročila pravijo — premišlavlejo vodi-telje stranke, kak bi prevrgli k RR. vladi i bi tak dobili nazaj oblast nad Slovenijov. To so tri najlepše pelde, kak se izvršüjejo strankarski programi, kda več tü ne kaže, ka bi bili kakši haski, pa stopijo ta, kde se obeče kaj bolšega. Pri tom pa lüdstvo trpi, dragoča drži, gospodarstvo propada, de-lavstvo i uradništvo je lačno, raztrgano, strankarski voditeli pa iščejo sebe.

Takša politična nestanovitnost pa je že doma tudi pri lüdstvi. So lüdje, šteri šo

tudi pripravljeni na vse; dnes so pri tej, vütro pri onoj stranki. Što več obeča, k tistomi se nagiblejo. To žalostno istino tudi v Prekmurji opažujemo. So cele vesnice, štere se odavajo raznim strankam. Zdaj so republikanci vütro samostojneži i po jütrišnjem demokrati, kda pa so v nevoli, pa se ne vejo kama obrniti. K tomi političnostrankarskomi preoblačenji pa dosta pomaga tudi „M. Krajina“, štera tudi skače od stranke do stranke, kak kozlič prek plota, kde je boljše zelje. To mi samo beležimo, brez toga, da bi koga napadali, s tem samo ščemo pokazati, kak je to grdo i kvarno, če nega strankarske stanovitnosti, če se ljudje namažejo s farbov tiste stranke, štera slučajno vlada. To je pa jako nezahvalno, ar se to dogaja jako pogosti. Pa vzemimo, ka se za kratek čas dobi kakši hasek, a ka je te proti tomi, če si eden narod zasigura svojo neodvisnost, svojo samostojnost, kde si potli reže sam svoj krñh?

Pri tom političnostrankarskom valovanji pa stoji naša krščanska stranka SLS. kak pečina trdna i zvesta svojimi programi i svojim načelom. Ona je povedala slovenskomi narodi, ka šče. To šče, ka slovenski narod, autonomijo, i ona ga ne bo vkanila. Duga borba, je a tem bole sigurna bo zmaga. Namesto malih haskov, dobi slovenski narod ono, ka je njegov cil že duga leta i brez koj slovenski narod nemre živeti. Prekmurje pa mora dobiti i tudi dobi v tej autonomnoj Sloveniji posebne pravice.

NEDELA

XIV. po Risalaj. Evang. sv. Mat. 6, 24—33. — Nišče nemre, služiti dvema gospodoma; ali bo najprej ednoga sovražo i drugoga lübo; ali se bo ednoga držao i drugoga sovražo.

„Nemirno je naše srce, dokeč ne počiva v Bogi“ — je skrikno veliki bogoslovec sv. Avgustin. S tem je povedano, da je naš edini i pravi cil gledanje večne Lepote, počivanje v Bogi. Vse naše življenje služi tomi namenü. Od rojstva notri do smrti se pripravljamo, da bi mogli dosegnoti te veliki cil i premagujemo vse zadržke, šteri bi nas mogli od njega ločiti.

„Iščite teda najprej bože kraljestvo i njegovo pravico i vse to (zemelske dobrote najprej) se vam bõ dodalo — pravi Gospod sam, ki nam je zagotovo: „Kašteč bote prosili Očo v mojem imeni, vam bõ dao.“ — Bogi i sveti ne mogoče služiti, duše i tela ne zednim i ednako lübiti, ar: „Ali bõ najprej ednoga sovražo i drugoga lübo; ali se bo ednoga držao i drugoga sovražo.“ Bog je pred svetom. Zato mora-

mo predvsem služiti njemu, za svetne stvari pa se smemo le v telko brgati, v kelko to Bogi, gospodi sveta ne proti. Vsešiom i vsigdar moramo meti pred očmi njegovo diko, zato naj bo naša skrb za zemelske dobrote takša, da bo zednim tudi iskala božo čast. „Ne skrbite teda, rekši: Ka bomo jeli, ali ka bomo pili, ali s kem se bomo oblačili? Vaš Oča nebeski najprej zna, da potrebujete vse to.“

Če skrbimo preveč za telo i se samo za to trudimo, kak bi najbolje zadostili njegovim potrebčinam, se lahko pripeti, da na dušo čisto pozabimo. „Dvema gospodoma nemrete služiti“ — je povedao Jezus sam.

Zakaj bi tudi skrbeli preveč za zemelske dobrote? Zakaj bi si nabirali bogastvo? Za par let itak vse tñ püstimo. I ka nam ostane potom? Za dušo nismo skrbeli, ka pa smo si pripravili, bomo morali tñ püstiti. Ali nam potom ne bodo velale reči Gospodove: „Ka pomaga človeki, če si celi svet pridobi, na svojoj duši pa škodo trpi?“

Glasi.

Slovenska Krajina.

Zbor zaplupnikov naše stranke bo 13. septembra v M. Soboti po božoj službi predpoldnevom pri Dittrichi. Vsi zaplupniki dobijo povabila od tajništva stranke, šteri naj tudi sigurno pridejo, ar bodo se obravnavale važne stvari. *Blagajniki morajo priti vsi, da položijo račun od penez, štere so prijeli lani i letos.*

Črensovci. Na križovsko proščenje 20. sept. bo v Črensovci orlovska prireditel, ki jo priredi orlovski odsek Žitki. Podrobneje bomo poročali v prihodnjój številki „Novin.“ Že zdaj pa pozovemo vse prijatele orlovske mladine, da pridejo v kak največšem številu na prireditel, ki bo nudila obilo poštene i prijetne zabave.

Novice od vogrskih Slovincov. Pišejo nam: Eti smo meli precí velko sušavo, tak je bilo sploj malo sena. Živina je ne mela nikše cene, zdaj komaj se je cena malo pobolšala. Dača je neznosno velka, štero komaj plačujemo, ar penez nega. — Raba i Lapinč vode so štirikrat polejale i tak je bilo oničeno silje i drugi pridelki. Voda je bila tak velka, ka je ponekod nad okno tekla v hiše. Bile sò tudi velke nevihte i viherje, da je v večih mestaj veter strehe zmetao z hiš. — Zdaj so se jako povišale vozne cene po železnica, tak je narasla cena tudi blagi i zdaj je velka dragoča. — Tñ nemamo nikših slovenskih knjig ali novin.

Žiški. Velka nesreča je doletela družino Grúškovnjakovo (Žoldošovo). V ponedeljek 24. avgusta se je vtopo v Müri pri kopanju 17. let star dečko Miška. Ponesrečenec je dva dni ležao v vodi i v sredo zajtra so ga našli. V četrtek je bio pokop. Ponesrečeni je bio jako priljubljen ne samo v vesi, nego v celoj fari, to se je vidilo iz toga, da ga je na stotine ljudi obiskelo na mrtvaškom odri. Ravnotak je bila velka vnožina ljudi, ki ga je sprevaljala na zadnjój poti. Pleg domačih, šteri nemrejo pozabiti nesreče, je globoko žalüvala cele fara. Na zadnjój poti so stopali za svojim bratom Orli, med šterimi je pokojni Miškec živo najlepše dneve. Vsi,

ki smo poznali dobroga i vsikdar veseloga Miško, bomo se ga vsikdar spominjali. — Naj počiva v miri.

Vpisüvanje v meščansko šolo v D. Lendavi je 1. sept. od 8—12 vöre; sept. 2. je šolska meša, 3. pa reden pouk. Ravnateljstvo št. 267. — Kak po navadi, kesno smo dobili to poročilo do rok, naj se deca ne bi mogla v šolo spisati.

Veliki župan iz Maribora da razglasi: 1. po ljubljanskem francozkom konzulatu naznanja, ka neje istina, da bi naše delavce, ki so na Francozkom, v Maroko poslali; 2. ka so ostro prepovedane hazardne igre z kartami i ka se kartaši bodo ostro kaštigali. (Štev. 2843/1 i 239/1.)

Cankova. Naša cerkev se povešava po gorečnosti naših duhovnikov. Dobi lepo Srca Jezušovoga kapelo. — Voditeo naše lepe cerkvene pesmi g. K. Kočar si je poiskao par; zdao se je z gđč. vučiteljicov, Trežikov Bratna. Naj jiva blagoslovi Srce Jezušovo v zakoni.

Naši vojaki. Srčne pozdravi vam pošilamo iz dalne Macedonije starišom, bratom i sestram, rodbini, znancom i častitim gg. duhovnikom: Lejko Alojz, Ivan Dšuban iz Sodišinec; Štefan Novak iz Satahovec; Franc Šleimer z Vidonec; Zemlič Štefan z Črnelavec; Kalman Čigüt z Borejec; Janoš Kofjač iz Krajne; Peter Domijan iz Dol. Slaveč; August Grah iz G. Slaveč; Alojz Raiser z Gerečavec; Franc Gomhac z Gederovec; Janez Gomböc iz Cankove; Franc Kočar, Franc Kolmanko, Štefan Benko, Jožef Pintarič z Korovec; Alojz Bernat iz Krašič; Štefan Žibrik iz Bradonövec; Lovrenc Vrečič iz Vidonec; Ludvik Šantavec iz Pečarovec; Franc Bučak od Sv. Jürja; Franc Kerec iz Vidonec; Holsedsl Franc iz Fükšinec; Kalman Mürec z Gorice; Anton Mihalič, Janoš Horvat z Lemerja, Franc Lukač z Gradišča.

Veseli i žalost dostokrat vküp hodita ali tak tesno malo gda prideta vküp, kak sta prišla pri Svetom Križi pri Lotmerki. — Tñ so obslužavali, gostoljubni plebanoš, g. Weiskl srebrno mešo i zatem blagoslavljanje zvonov. Sami mil. pišpek so je blagoslovili. Vse je bilo veselo, vse z venci opleteno — a naenkrat pa venci preminejo r hiš, pesem zanemi, i se suze pokažejo v očeh vseh. — Ka se je pa zgodilo? — Par vör po veselji je naglo vmrla od cele fare lüblena sestra g. plebanoša, gd. Liza, ki jil je vertivala. — Naj dobroj duši sveti večna svetlost, molimo za njo! Gospodi brati pa naše globoko sožalje.

„Uradni list“ št. 78. z dne 18. avgusta objavlja statistiko avtonomnih doklad (okrajnih, okrožnih i občinskih). Objavlja tudi predpis avtonomnih doklad k direktnim (neposrednim) davkom v Prekmurji za l. 1924. Davčni okraj Dol. Lendava za okr. ceste 80.894 Din, za zdravstveno okrožje 8.089 Din, za občine 278.430 Din, za trgovsko i obrtniško zbornico 4.682 Din, skupno 371.995 Din. Davčni okraj M. Soboti za okr. ceste 90.308 Din, za zdravstveno okrožje 9.032 Din, za občine 126.093 Din, za trgovsko i obrtniško zbornico 1.974 Din, skupno 227.407. Državni davek kak podstava za odmerb davka je v Dol. Lendavi 161.788, v M. Soboti 180.630 Din. Tak plača okraj Dol. Len-

Novi svet.

Spisao: I. Sziklai.

Iz vogršćine prestavo Fr. Kolenc.

K bregi, v svõjo pogübo, ali v drugi kraj, v smer, štera je ravno nasprotna njüvomi cilü. Dva častnika stojita še trdno. Drugi so vkraj. Tam ležijo v kakšem, koti, kak drugi potniki. Nemrejo si pomagati. Takšega divjega vihera na morji še neso preživeli.

Častnika se prepirata.

— Tista serost je oblak.

— Zlodja. Skala. Jaz pravim.

— Oblak, če pravim.

— Tam niti ne več oblaka.

— Pač, jütranja megla.

Govorilna cev se oglasi.

— Krmar! Ka je tisti sera — krpa?

Eden pravi: skala. Drugi odgovori: oblak bogme.

Častnik, šteri pravi, da je oblak, ma vekšo šaržo.

Zato njegovo zapoved trbe poslušati.

Ravnajte ladjo ta, gde tista megla visi. Ar to mora biti. Sühe zemle ne blüzi. Zemlevid nikaj ne kaže.

— Ka sem pravö? — zakriči naednok drugi častnik. — Glej vrtelec. Skala.

— Nazaj, nazaj!

Že kesno.

Z grožnim treščanjom se stavi parnik na skali.

Kak se zaganiajo v njega penasti vali, kak ga ližejo, požirajo friški pleni

— Dol s čuni.

Lanci se taki spüšćajo.

— Najprej naj idejo ženske!

Nešćejo iti.

Znajo, da jih za par minot tok požre, pa itak trepećejo, da bi se rešilni čun z njimi zalejao. Kak da ne bi bilo vseedno, odked preminejo v morji, če že morajo preminoti.

A ne njim trbe preminoti. Tok jih lahko odžene v plitvejšo vodo, na breg.

Prvi čun močen tok obrne. Z grožnim krikom popadajo vsi na pod hrešćeće ladje. Nihće ne bo več šo od tñ. Naj preminejo tak.

Kapitan nemre dopüstiti.

Pokima marinaršm.

Ednoga za drugim sünjavajo v vodo. Kak žakli se spüšćajo v čun dolsüñjeni ljudje, dokeč krmar ne zakriči: dosta, naj ide! Če še medtem što prileti dol, naj ga voda nese dale. Vseeno.

Z drugim čunom se ravnotak zgodi, kak s prvim. Petsto stopajov še lahko plava. Potom pa konec. Loveč se drug drugomi za vlase, roke se pašći vsakši rešiti. Ne išće drugomi življenja, samo, da svoje reši. A ne reši se. Kak špice velkoga mlinskoga kola, tak jih pograblajo ednoga za drugim vrteći vali. Krićijo: što čüje to v cvilečem vetri, v šümećih valovaj?

Ladja je že samo do roba stala iz plüskajoće vode.

Na krmilnom mosti so stali častniki. Marinarov več nega. Požrlo jih je morje.

Zvün oficerov sta še samo dva: Elemér i stari marinar.

— Bežital! — Njima zapove prvi kapitan.

— Kam? — pita marinar.

— Kamšće! Samo idita. Tñ ne smeta östati. Samo nam trbe tñ östati. Ladja je naš grad i naš cintor. Živijo Italija! K molitvi!

Glas je tak strašno ödmerao, da je tudi svoje šege stari marinar vzeð kapo z glave.

Molitev je bila samö edno reč: Bog vzemi nas k sebi.

V prihodnjem hipi je ladja preminöla v globoćini šümećega penastoga toka.

10. Rešen nevoli.

V nepreglednoj daljavi zraka že ne mogoče viditi s prostimi očmi malih flic. Če jih požre sokol, nišće ne ve o tragediji, štera se je odigrala v zraki. Tista edna kaplica krvi, štera bi znamenüvala smrt maloga letalca, se razprši v nevidne kaplićice, dokeč pride dol.

Ravno tak premine na zrezanoj površini velkoga morja, ki se vidi neskončno, plavajoća glava, plavajoće brvno. Samo ribiška flica jo zagleda, grabežliva riba zvoha; ribiç, ladja ne pazi na njo, če tudi joj je blüzi.

Blesketajoći žarki sunca ödvrnejo celo tisto oko, štero bi se slučajno stavilo na njöj.

A niti takše oko se ne najde nindri.

Brvno ali kakša štanga plava, plava tirana od vetra z vala na val. Nekaj črnoga se lovi na njo. Mogoče mrtvec. Negiblivo telo človeka ali živali. Krč smrtne bojazni je prikelo mrtvo telo na odlomleno drevo, štero v svojoj nezmožnosti boga pihanji vetra.

Naednok se plavajoće drevo strese. Obvisi. Val ednok ali dvakrat prek njega vdari.

(Dale)

davi precij več kak sobočki, posebno je velika razlika pri trgovskoj i obrtničkoj zbornici i za občine, pa je te kaj dosta menši od sobočkoga.

„Konsolidacija“ V. „M. Krajini“ g. Kūhar v dugoveznom članki pozdravlja sporazum med radikali i radičevci, šteri nam ja brz prineseo konsolidaciju (vtrdjenje) razmer v državi. Mi smo že namignoli ednok, ka je Kūhar obrno kaput po zagorskom Radičevom vetri, ka to tū tūdi jasno pokaže. V tom članki pa Kūhar napada demokratsko stranko, štere kandidat je bio nekda, tak zdaj na tisto plūje, ka je prle sam povzdigavao i blato meče na stranke, štere so ostale verne svojim programi, med njim tūdi našo.

Delavcom na Vogrskom naznanite, ki koga tam mate, naj si spravijo pravočasno svedočanstvo od trgovinske kamōre (kereskedelmi kamara), ka vogrskoga pova pšenico spravljajo prek, štero so si tam zaslužili. Če toga svedočanstva nemajo, morajo 46 Din. carine plačati od metra pšenice, če pa majo to svedočanstvo je menjša carina. — Zdaj so najpre pod Pašič Radičevov vladov pali navrgli carino na to delavsko zrnje, štero so prle z velikimi trūdi odpravili poslanec Klekl.

Duhovniška vest. Z 1. septembrom sta se spremenila g. kaplana: dodrovniški F. Herman je v Lendavo i lendavski Št. Lejko pa v Dobrovnik prestavljen.

Poštni auto bo od 1. sept. naprej pali vozo skoz Martjanec v Lendavo. Komaj se je nost čez Lendavo ednok dogotovo.

Sv. Jūrij. 16. ga augusta je bila zidarska napitnica „Gleichung.“ Z božov pomočjov smo dovršili z zidanjem višino naše nove cerkvi. Najoprvm bodi Bogi čast i hvala, ki nam je bio na pomoč pri tom ogromnom deli, ki nas je čuvao vse nesreče. Njegova vsemogočna roka naj nas podpira ešče nadale, da to na božo čast začnjeno delo, te mali hram za Kristuša, brez vse nesreče, i Bogi prijetno tūdi dokončamo. Nadale se prav iz srca tūdi zahvalimo, kakti vsi farniki, vsem darivalcom, vsem sosedom faram, ki ste nas pri tom ogromnom deli navdušeno podpirali. Ne ste dali nam, dali ste Kristuši i vaši trūdi i dari so zapisani v knigo vašega življenja, sam g. Jezus Kristuš vam bo plačnik za to, v nebeškom paradizmi. Gda se vam na tom mestu prav iz srca zahvalimo za vse vaše trūde i podporo, vas ešče nadale prosimo za vašo darovitnost. Vsaki človek je vido i spoznao, da nam je cerkev jako-jako potrebna, ar je jako pramala blia. Zato smo se že tūdi duga leta pripravljali na to delo. Ali kak začniti? Fara je toti velika ali farniki siromaški, okoli 60—70% (procent) nas je kučarov „kešlerov“, ostali kmetiči od 7—12 plūgov zemle če majo, v celoj fari če je par dobrih kmetov. Kda smo vidili, da nam nikaj ne vala duže čakati, smo z božov pomočjov začnoli to delo, skoro v najbolj kritičnih časaj, v velikom siromaštvi, skoro brezi penez. Ar nam je tiste peneze, ka smo meli že prle spravljene za to delo, nestalni penez i penezna kriza vničila. Kak skoro pri vsakšem takšem deli, tak tūdi tū, da tiste cerkveno pohišstvo, ka je bilo v staroj cerkvi, zdaj v novoj nūcati (rabiti) nemremō. Ar je nova cerkev bole kak trikrat tak velika kak je stara bila — dužine ma 39 m. širine 12 43 m. višine 11 m. — zato se s poznizov prošnjov vsi farniki obračamo k vam bogolūbni kristjani v celom Prekmurji i dale komi pridejo te vrstice do rok, bodite nam z vašimi milodari na pomoč. Posebno pa vi dragi rojaki v delešnoj Ameriki priskočite nam z vašov darovitnostjov na pomoč. Ar nam je še milijonska vsota potrebna, dokeč de naše, Bogi na čast začnjeno delo dovršeno i dokeč nam v novoj zgotovljenoj cerkvi duhovnik vesel: „Gloria in excelsis Deo“ spojevajo. Vsakom, ki nam posebno Bogi na aldov bo kaj darilvao, naj njemi bo plačnik najsvetejše Srce Jezušovo. Ki prevūpa kaj darilvati naj blagovolno pošlje na; Cerkevno Gradbeno Komisijo, pri Sv. Jūriji p. Rogaševci Prekm.

Načrt jūrijanske cerkve, kak se je pomotoma javilo Novinam (št. 35. stran 1.) neje delao g. profesor Plečnik, nego g. Pascher, stavbenik iz Graca. Ljubljanski vseučilišni profesor Plečnik je za bogojansko cerkev delao načrt. (i tō brezplačno Vr.) ki je prvi umetnik v toj stvari v celoj Jugoslaviji. Poznani je celo po vsjoj Europi i od njegovih del pišejo po celom sveti. Njegova dela ga hvalijo vsešiom, med njimi novi martjanski oltar, šteri je dnes dva tjedna bio posvečeni. — Po g. profesora Plečnika načrti je lepi martjanski oltar iz mramora sklesao kamnosek Anton Vodnik v Ljubljani.

Gospodjnski tečaj za deklice bo letos znova v Beltincih pri križarkah. Dekle se navčijo vso potrebno znanje za gospodinjstvo (kūhanje, šivanje, vsako vrstno delo itd.). Do 15. oktobra se oglasite pri sestrah v Beltincih, ki se ščete tečaja vdeležiti! Vučena dekla ma največšo herbijo!

Sprememba v Martinišči. H g. ravnatelj je do poslan za pomočnike i spovednika dijakov g. Fr. Vogrinčič, novomešnik. Stariva klerika odideta, na njidva mesto prideta dva noviva, Horvat iz Filovec i en drugi iz Kranjske. — Dijakov bo letos 50, šterim se zdaj zida kapelica z obednicov.

Bogojina. Preminōlo nedelo je bilo prinas prošnje, na štero je prišlo, kak vsikdar, dosta naroda. Pri toj priliki je nastopo bogojanski Orel z malov prirediteljov, na štero je privrelo dosta lūdi. Gledoč na prireditev samo, moramo priznati, da je izpadnola jako dobro. Posebno so nas iznenadile izvrstne vaje članov na orodji, tak na bradlji, kak na drogi. Posebno pozornost je zbūdo skok v višine, pri šterom je žeo dijak Bejek buren aplavz. Proste vaje članov sō malo nesigurno šle. Zato se je pa odrezao pri prostih vajah naraščaj, ki je izvedo proste vaje brez falinge. Tej male so vsešerom tak črsvi i živi! Vaje mladenk so nas presenetile posebno one spremljenom popevajanja. Čūli so se jako lepi milodoneči glasi. Cela prireditev je bila domača, tembolj prisrčna, s šterov je bogojanski Orel pokazao svoje marljivo, tiho i stanovitno delo. — Prireditelj je odpro akademik Bogojančar g. Bajlec z govorom, v šterom je energično zavrno napad liberalnoga učitelja na Orla, prej ka je to društvo protidržavno. Zavolo prireditve je protesterao bivši bogojanski nadučitelj, ka se ta ne sme vršiti v šol. dvorišči i je grdo napadao pri toj priliki vse: G. Bajlec njemi je prav odgovoro, da bi naj te gospod rajši delao med svojim ljudstvom, ne ka je bežao pred Taljani i se zdaj tū gizdavi z državotvornostjov. „Mi odločno prōtestiramo“ — je pravo govornik — „ka se nas imenūje protidržavne, ar smo bili mi Slovenci, kda je viso nad nami madžarski meč.“ Vsi navzoči so tūdi ogōrčeno protestirali proti nastopi toga gospoda. — Drugi govornik so bili g. poslanec Klekl, ki so pohvalili Bogojančare v njihovi stanovitosti i odločnosti. Navzoči so g. poslanca burno pozdravljali. — H. I. —

Država.

Protič — Radič. Pri priliki debate o deklaraciji nove vlade je gučao tūdi g. Davidovič, ki je med drugim primerjao junaštvo Radiča i Prdiča. Pravo je etak: „Stojan Protič je bio svoječasnō obsojen na 20. let voze i je meo na nōgah 50 kg. težke verige, poleg toga je b o ešče betežen, njegova rodbina je bila v siromaštvi i kda so njemi ponūdili pomilōščenje, če pōdpiše reči: „Prosim za milost.“ je pokojni Protič toga ne šteo podpisati. Vidite takši značaj je bio tō“. Nato pa primerja junaštvo Radiča, šteromi se je dobro godilo v zaporu i itak je zatajo svoj program celoga hrvačkoga naroda, samo, ka se reši.

Prpičova palača. V Zagrebi je Radič kŭpo ogromno palačo od Prpiča, štero je prekrsto v „Seljački dom“. To palačo, kak so sam njegovi poslanci pravili so mogli plačati oni. Palača košta težke milijone.

Prosvetni minister je ukino zasebna (privatna) ženska učitelšću po celoj državi. Za šol. leto 1925/27 se več nesmejo sprejeti učenke. To so šole: Učitelšče sol sester v Maribori, učitelšče šol. sester v Maribori, učitelšče uršulink v Ljubljani, v Škofjiloki, v Zagrebi i v Sarajevi.

Kovani penezi. Dobili smo kovane peneze, štere so pripelali iz Amerike i to štiri transporte. Drobij je po dva, eden i pol dinara.

Samomori v Rožnoj dolini pri Ljubljani se je vrgeo pod vlak 24 let star Ivan Podobnik. Vlak ga je vse razmesaro, da edne noge niti najti neso mogli. — V Vevčah pri Ljubljani se je strelila 17 let stara Štefka Zajc.

Ponarejen 20 dolarske banke. Amerikansko poslaništvo javla, ka so se v Ameriki pojavili v prometi ponarejene 20 dolarske banke.

Radič v Sloveniji. V nedelo 23. m. m je priredo Štefan Radič velki shod v Krškem, v Sloveniji. Tō je Radičov prvi shod na Slovenskom i s tem je Radič začno svojo ofenzivo na Slovenijo, štera njemi tak jako leži na srci, štero bi rad spravlo pod horvacko židovsko gospodo. Na zborovanje se je pripelao Radič v spremstvu z neštērnimi radikalnimi i svojimi poslanci, v Krškem pa sta se pridružila tūdi slovenskiva Radičovca Prepeluh i Pucelj. Na zborovanji je bilo dvetretjini Hrvatov. Radič je gučao edno celo vūro, Slovenski može pa sō zbijali šale, ar so ga ne razmili. Prvi Radičov shod v Sloveniji se pošteno ponesrečo, ar Radič s svojim brbranjem med čednimi i kulturnimi Slovenci ne napravi nikaj, ar njemi tej nodo sledili tak slepo, kak zagorski kumeki. — Radič je čūto največšo potrebo, ka napadne na slovenskoj zemli pred slovenskim ljudstvom slovensko duhovščino. Pravo je: „V Sloveniji je od 100 duhovnikov eden dober ali pa ešče ne“, s tem je Radič žalo celī duhovniški stan, šteromi pravi, ka je slab, nikaj vreden, lopovski. Tak nesramno, podlo

napada Radič tisto slovensko duhovščino, štera je dala slovenskomi narodi izobrazbo, štere pomočjov si je zidao prosvetne domove, si postavla hranilnice itd., tisto duhovščino, štera čūti, živi, trpi s svojim narodom i to tisti Radič. Šteri je v štridesetih letaj svojega delovanja ne izda včino nikaj za hrvatski narod, nego je pūsto, da je te narod trpo batine, ki si je za kmet-ske peneze kŭpo palačo, štero je krsto za „Seljački dom“, a v njoj pa ma on svoj kraljevski dvor. Tisti Radič se spravlja nad Slovenijo, šteroga so slovenski poslanci telkokrat izvlekli iz nevole. Zabadav njemi bo pa ves njegov trūd, ar izbrazeni i pametni slovenski narod, zna što je ž njim držao, zna pa tūdi za demagoško i vrtoglavsko, nepošteno Radičovo politiko. — Na tom shodi je tūdi pa grdo napadno vero, gda je pravo, ka ne trbe v cerkev hoditi, vsak, prej lejko doma moli. Kristuš pa je zapovedao, ika moramo Cerkev bogati, štera nam zapove ka moramo v cerkev hoditi sv. mešo poslušat. Povejte, što je več, Kristuš Bog, ali Radič?

Svet.

Zdignjeno zlato. Že 1. 1925 so Nemci pōtopili japonsko ladjo „Jasaka“, na šteroj je bilo zlata v vrednosti 100 jezera fūntov šterlingov. Zdaj so to ladjo vzdignoli i tak prišli do zlata.

V Ameriki so tolvaže znani kak najbolši. Zdaj so se spravili na banke i so v dvema tjednoma oropali 30 bank.

Domača politika.

V Belgradi. je bio sestanek delegatov za ženevsko konferenco Zveze narodov. Vsakšl delegat je podao poročilo z pogledom na program dela v Ženevi. Na dnevni red konference pride med drugim tūdi pitanje Madžarske, Austrije i pitanje narodnih menjšin v Banati. Te točke se tičejo pred vsem naše države. Zato se naši delegatje morajo dobro pripraviti, da bodo zastopali naše niterese.

Železniški tarif se zmanjša. Minister za promet je dao v tisk načrt po šterom se s 1. oktobrom znižajo vozne cene po železnici i to od 20 do 30% za osebnī i blagovni promet.

Proračun za leto 1925/26. Vsa ministristva so pripravila proračun za leto 1925/26. Vsa ministristva so svoj proračun za to leto znižala, samo ministristvo za poljedelstvo je zvišalo. Največšo šumo zahtevle pa, kak vsikdar minister vojske. Celokŭpni proračun se ešče pred zasedanjem narodne skŭpščine izroči ministrskomi sveti, — da ga prebrodi.

V Hrvatskoj se je začelo močnō strankavsko politično gibanje. Hrvatska lūdska stranka je nastopila močno po svōjih novinaj, kda dokazūje hrvatskomi narodi, kak ga je Radič vkano i kak je ona mela prav s svojov politikov. — Poslanci, ki so odstopili od Radiča i hrvatska zajednica so izdali svoj list: „Republikanska Sloboda“, kde so izdali proglas na hrvatski narod. Tej vūpajo ka odtegnejo narod od Radiča, ar oni zahtevlejo samostojnost Hrvatov, ka si tūdi hrvatski narod najbolje želi. — Davidovičova demokratska stranka je obdržala sestanke po celoj Hrvatskoj i Dalmaciji, na šterih poslanci obsojajo Radiča. — Propadli Pribičević se je vrgeo na Bosno i Hercegovino, kde drži zborovanja.

Ministrski predsednik Pašič je ozdravō i se okoli 10. septembra vrne v Belgrad.

Novi podtajniki so prispeli v Belgrad i so prevzeli svoje pōsle. Nien Slovenec neje imenūvan.

Pogajanja z drugimi državami. V Soluni se začnejo pogajanja med našov državov i Grčkov glede slobodne cone v Soluni. Grčko časopisje pri toj priliki povdarja, da se Grčka sme nanašati samo na državo SHS. — Tōrski zastopnik v Belgradi Jusuf Hifmet bej je obiskao zvūnešnjega ministra dr. Ninčiča, pooblaščen je, da vodi pogajanja v imeni tōrske vlade z našov državov.

Pavle Radič minister za agrarno reformo je izdao ukaz za županijo varaždinsko i Medjimurje, da se vsem kmetom, šteri so dobili zemlo po zakoni agrarne reforme v zakŭp, tā odvzeme. Kmetje šteri so že letošnje pridelke spravili, morajo te vrnoli ali pa plačati oškōdnino. Proti tom sō prizadeti kmetje vložili protest. — Tak skrbi seljačka (kmetška) stranka za siromaške kmete! Tak se dela norca iz tistih kmetov, šteri sō bili batinani zavolo republike.

Srejmē se za

vajenca

v trgovino BEDIČ & KAC v D. Lendavi sin boljših starišev.

Svetovna politika.

Angleška. V toj bogatoj državi, v šteroj je dozda vladal najlepši red i mir, zdaj se naednok vse burka. Vladi delajo največ skrbi delavci i brezposelni, šterih je nad milion. Bojijo se nemirov, štere bi napravili komunisti, zato je minister za znotrašnje zadeve organiziral posebno varnostno policijo. — Angleškoj dela velke skrbi tudi Kitajska, štera je nastopila proti njoj i angleškim trgovcom.

Austrija. V Beči so židovje priredili židovski kongres, šteroga so šteli nacionalisti razbiti. Prišlo je do velikih demonstracij, štere so mele politično ozadje, kda se je delalo proti denesnji vladi. Policija je zaprla več oseb. V Beč je prišlo vojaštvo, da je obvarvalo mir.

Maroko. Začnala se je močna ofenziva Francuzov i Španjolv proti Abd-el-Krimi. Francuska poročila javljajo, ka njihove i španjolske čete povsedi premagajo sovražnika. Najbolše delajo francuski letalci. — Abd-el-Krim je izdal proglas na narod, kde pravi, ka so Marokanci ne uporniki, nego se borijo za svojo svobodo.

Na Kitajskom so se nemiri ponovili. Kitajce, šteri se borijo proti evropskomi vplivi, nadvladi i za svojo svobodo podpirajo Rusi, šteri se tak ščejo maščevati nad Angleži. — Poštni uslužbenci so začnoli strajkati, zahtevajo povišanje plač i ka je od leta 1926 naprej poštni uradnik lahko samo Kitajec.

V Bolgariji se je pojavila vladna kriza. Cankova vlada, štera je izvršila vno go smrtnih obsodev se tak nahaja pred padcom.

Pošta.

Verona Žalig. Chicago. Dobili smo 3 Dol. za Novine i M. List pa 2 Dol. podpore za M. List na sirote. Najlepša hvala. **Fr. Mesarič. Chicago.** Vaša svakinja nam je prinesla en dolar. Hvala: To je že za l. 1926. — **Mekiš Štefan Nuskova.** Dare na oltar objavimo v „M. Listi“, kda jih bo več i kda nam je določil župni urad. Naj g. plebanoš pošlejo se s svojim podpisom i pozivom na darüvanja.

1. Zrnje.

100 kg. pšenice	250 Din.,
„ žita	175 „
„ ovs	175 „
„ kukorice	200 „

2. Živina:

govenska:	teoci:	svinje
v Zagrebi 1 kg.	16—18 D.	14 D.
v Ljubljani „	16—18 D.	14 D.

3. Krma.

Sena m. 90—125 D., slame m. 70—100 D.

Zagrebečka borza

dne 2. septembra 1925.

Amerikanski dolar, 1 dolar	D 54—
Schilling	D 7.80
Čeho-Slov. krona, 1 K	D 1.64
20 kronski zlat	D 205—
Francoski frank, 1 frank	D 2.65
Madjar. K 100 (nova em.)	D 0.075
Švic. fran., 1 fr.	D 10.90
Talijanske lire, 1 lira	D 2.02
Zürich:	
Dinar, 100 Din	Sv. frcs 9.275

MALI OGLASI.

JANEZ BRGLES v ŠALAMONCIH ma na odajo stavbeni les za kakšne ruš na veliko i. malo. *5 Lin.*

Sreča Vas išče! Preskrbite si srečke!

Efektna loterija

NARODNO KULTURNEGA DRUŠTVA
MALA NEDELJA.

300 dobitkov v vrednosti Din. 15 550.

Srečka stane samo Din 5. Žrebanje nepreklicno 15. novembra 1925. Kupujte in naročite srečke takoj pri Narodno kulturnem društvu Mala Nedelja.

Pristopite

k novoustanovljeni „MLINSKOJ ZADRUGI“ na Razkriži.

Priglasite se lahko vsaki den.

Delež je 1000 dinarov, šteri se lahko plačuje tudi na rate. *40*

„MLINSKA ZADRUGA“

(bivsi Kumparičov mlin) Razkriž.

J. MOČNIK

v M. Soboti

priporoča vsem zainteresentom svoje bogato skladišče

nagrobni spomenikov

od 600 Din naprej. Prevzeme vsa v to široko spadajoča dela. *58*

Išče se za menšje gospodarstvo zvün varaša starejša kmečka ženska za

30

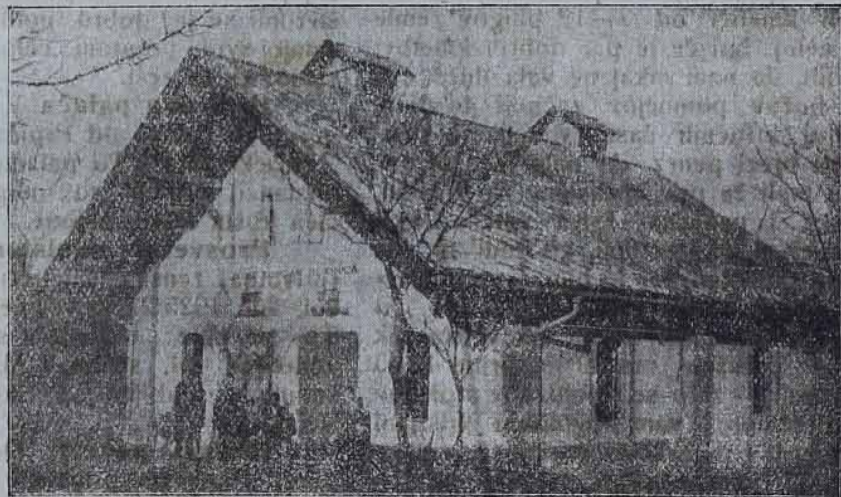
küharico.

VOGT EMIL, lastnik petanske slatine, p. Slatina Radenci, Slov.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri ERDŐŠY BARNABAŠ, trgovci z papirrom i igračami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.

Podpirajte Novine!

Izvozna klavnica
JOŽEFA BENKO
Mur. Soboti v Križevcih
Prekmurje.

Gospodarska poslopja
so krita s salonitom.

Samo s SALONITOM pokrivate hiše, ker je salonit sedaj najboljši pokrivalo! Je lahek, trpežen, kljubuje z vsakim velharom, negorljiv, nikoli ni potreben, poprave in je vsled tega tudi najcenejši. **Večletno jamčenje!** Skladišče: ČEH & GASPAR, mešana trgovina in s stavbenom materijalom Murska Soboti. Ravnotam se dobivajo tudi potrebna pojasnila.

UNIV. DOCENT IN PRIMARJ

Dr. IVAN MATKO

NAZNANJA, DA IZVRŠUJE PRESVETLJAVO, SLIKANJE IN ZDRAVLJENJE Z REENTGENOVIMI ŽARKI (HELIOPAN APARAT) OB OBIČAJNIH ORDINACIJSKIH URAH. [.....]

TELEFON 357.

MARIBOR

SLOVENSKA UL. 4.

Obrtna Banka d. d. v Ljutomeru.

Ovlaščeni zavod za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja, daje kredite po najugodnejših pogojih ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.